



МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ-ПЛОВДИВ
ФАКУЛТЕТ ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ
КАТЕДРА „ОБЩЕСТВЕНОЗДРАВНИ НАУКИ“

Лекция №7

1

ЕТИКА НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Проф. д-р Силвия Янкуловска, дмн

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

2

Етиката на околната среда е ново подразделение на философията, което се занимава с етичните проблеми около защитата на околната среда.

ХАРАКТЕРИСТИКИ

3

1. Широк обхват
2. **Интердисциплинарност** – перспективите и методологията на етиката, политиката, икономиката, природните науки.
3. **Плурализъм на идеите**
4. **Глобалност**
5. **Новаторство** – оспорва антропоцентризма и разширява обекта на задълженията ни към бъдещите поколения и другите живи същества.

ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ

4

- **Принцип на справедливост**
 - Равно разпределение на ползите и тежестите;
 - Равни възможности за участие във вземането на решения.
- **Принцип на равноправие между поколенията**
- **Принцип на уважение на природата – задължение за запазване на екосистемата и биологичното разнообразие**

ВИДОВЕ ЦЕННОСТИ

5

- Инструментална ценност – нещата са ценни като средства за постигане на други цели;
- Вътрешна ценност – нещата са ценни сами по себе си.

ФИЛОСОФСКИ ШКОЛИ

6

1. Антропоцентризъм – само човек притежава вътрешна ценност; оправдана е защитата на интересите на човека за сметка на други нечовешки обекти.

Аристотел – природата е създала всичко заради човека и нечовешките обекти са инструмент за човешките цели.

Кант – жестокостта спрямо животните не е погрешна сама по себе си, но може да насърчи жестокост спрямо хората.

ФИЛОСОФСКИ ШКОЛИ

7

2. Теория за правата на животните – жестокостта към животните е погрешна, защото те могат да изпитват страдание; те са завършени същества със собствени интереси и права.

Jeremy Bentham, Peter Singer – интересите на всички същества, способни да изпитват усещания трябва да се взимат под внимание.

Peter Singer – привилегията, която антропоцентизма приписва на хората, е толкова условна, колкото и привилегиите, приписвани на мъжкия пол при сексизма и на определени раси при расизма.

ФИЛОСОФСКИ ШКОЛИ

8

3. **Биоцентризъм** – всички форми на живот са морални обекти, към които имаме задължения.
4. **Екоцентризъм** – човекът е обикновен член на общността Земя.
- 1,2,3 – индивидуално ориентирани
4 – фокусира върху целостността на екосистемата и ценността на видовете.

СОЦИАЛЕН ДОГОВОР

9

Практическа реализация на етиката на околната среда.

Здравето е основна ценност ↗

Здравето зависи от околната среда ↗

Хората имат интерес да поддържат околната среда

Как може да се осъществи преход от социален договор към по-висша форма на грижа за околната среда?

ЕТИКА В ПРЕХРАНАТА И ЗЕМЕДЕЛИЕТО

ЕТИЧНИ ЦЕННОСТИ В КОНСТИТУЦИЯТА НА ФАО

11

- Универсално право на достъп до храна, необходима за оцеляването на човека
- Подобряване на човешкото благополучие чрез устойчиво развитие на земеделието
- Подобряване на здравето чрез премахване на глада и недохранването, подsigуряване на адекватно хранене и безопасна храна
- Разумна употреба на природните ресурси за производство на храна
- Налагане на ограничения в трансформирането на естествения свят.

ПРОЦЕСИ, ВЛИЯЩИ НА ПРЕХРАНАТА НА СВЕТОВНОТО НАСЕЛЕНИЕ

12

- Нарастване на световното население;
- Засилена миграция на младо население към градските райони - недостиг на работна ръка в селските райони;
- Бързо намаляване на природните ресурси в резултат на свръхексплоатация и порочни аграрни практики;
- Превръщане на земеделието в широко-мащабен бизнес;
- Концентрация на земеделската собственост, което води от своя страна до затруднен достъп на бедните в селските райони до обработваема земя и вода;
- Създаване на глобален пазар - цените на селскостопанската продукция падат, но се застрашават културалните ценности и националната идентичност;
- Развитие на нови биотехнологии, които са трудно достъпни за малките производители.

ДЕЙСТВИЯ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИТЕ

13

- широка дискусия на проблемите;
- широко представителство в международните организации;
- навременен и равен достъп до информация;
- създаване на стимули за следване на етични практики в земеделието и разпределението на храните;
- обществено участие в развитието на международни и национални политики в областта на земеделието;
- разработване на етични кодекси и периодичен контрол на качеството на работа на етичните комисии.